

SPIS TREŚCI

Niesprawiedliwy koniec wojny

- Włodzimierz Suleja – Niezakończone rozrachunki 3
Straty demograficzne i materialne poniesione przez Polskę w czasie II wojny światowej – w przeliczeniu na jednego mieszkańca – są największe na tle wszystkich państw biorących w niej udział. Obciążają one przede wszystkim Niemcy, niemniej jednak za znaczną ich część odpowiadają również Sowieci. Do dziś nie został sporządzony ich pełny, wiarygodny bilans, choć specjalny zespół parlamentarny finalizuje takie prace w stosunku do Niemiec. Podobnych działań nie podjęto jeszcze w odniesieniu do ZSRS.
- Agnieszka Łuczak – Portret niemieckich grabieżców 12
- Andrzej Chmielarz – Polska podziemna przed sowieckim trybunałem 26
W czerwcu 1945 r. przed sądem w Moskwie zostali postawieni organizatorzy polskiego podziemia niepodległościowego. Choć na ich skazanie nie było przyzwolenia aliantów, nikt nie powstrzymał Stalina i sowiecki plan został wykonany.
- Paweł Należniak – Czy był koniec wojny dla Lwowa? 40
- Krzysztof Sychowicz – Obława Lipcowa 53
- Joanna Hytrek-Hryciuk – „Rezultatem tej historii jest nienawiść”. Niemcy, Polacy i Rosjanie na Dolnym Śląsku po wojnie 61
- Dariusz Węgrzyn – Deportacje z Górnego Śląska do ZSRS w 1945 roku 72
- Tomasz Łabuszewski – Warszawa w objęciach Wielkiego Brata 80
Warszawa była dla Stalina i polskich komunistów miejscem wyjątkowym przede wszystkim z tego powodu, że tu znajdowały się wszystkie centralne aktywa Polskiego Państwa Podziemnego – Komenda Główna Armii Krajowej, Delegatura Rządu i Rada Jedności Narodowej – ale także jeden z najsilniejszych miejskich garnizonów armii polskiej w kraju. Dopiero ich złamanie i likwidacja dawały realną szansę na uchwycenie i utrzymanie władzy w Polsce przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego.

Sylwetki

- Kajetan Rajski – O lepszą i sprawiedliwszą Polskę.
Piłk Aleksander Dellman „Urban”, „Dziadek”
(1894-1969) 94
- Wioletta Lipińska – Żołnierz „Zapory”.
- Lucjan Ronduda „Lutek” (1927-2003) 102

Rocznice

Marek Gałęzowski – „Umarł »Dziadek«
siwy a żelazny...” 115

„Piłsudski miał fanatycznych wielbicieli, którzy go kochali więcej niż własnych rodziców, niż własne dzieci, ale było wielu ludzi, którzy go nienawidzili [...]. I oto nie znać było tego w dniu pogrzebu” – pisał Stanisław Cat-Mackiewicz.

Dariusz Zalewski – Ruch Wolność
i Pokój a „desakralizacja” Ludowego
Wojska Polskiego 126

Trzydziesta piąta rocznica powstania Ruchu Wolność i Pokój stanowi dobrą okazję do przypomnienia roli, jaką ten ruch odegrał w procesie demistyfikacji komunistycznej armii. Skłania też do zastanowienia się nad przyczynami dość pozytywnego stosunku do wojska w okresie PRL, mimo zaangażowania LWP w utrwalanie systemu komunistycznego.

Książki

Marek Klecel – Ambasadorzy o Polsce
zdradzonej 135

Recenzja

Michał Chlipała – Naród morderców,
czyli niektóre ofiary nie zasługują
na pamięć 147

W czasie pandemii sprawy publikacji historycznych odchodzą na daleki plan życia społecznego. Dlatego też niemal bez echa przeszła premiera książki Jana Grabowskiego *Na posterunku. Udział polskiej policji granatowej i kryminalnej w zagładzie Żydów*.

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
Adam Hlebowicz, dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofiński,
dr hab. Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),

Jakub Gołębiewski

(jakub.golebiewski@ipn.gov.pl),

Romuald Niedziółko –

zastępca redaktora naczelnego

(romuald.niedziolko@ipn.gov.pl),

Jan M. Ruman – redaktor naczelny

(jan.ruman@ipn.gov.pl),

Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),

Ewa Tylus (ewa.tylus@ipn.gov.pl),

Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),

Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat: Maria Wiśniewska

(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny: Sylwia Szafrąnska

Projekt okładki i tamanie:

Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadrzyńiak-Saracyn

Adres do korespondencji:

ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

Druk:

LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

Na okładce:

Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt i Józef Stalin
w czasie konferencji w Jałcie, która podporządkowała
Europę Środkowo-Wschodnią imperium sowieckiemu,
1945 r. Fot. domena publiczna.